

Prikaz

Rukopis primljen 12. 4. 2024.

Prihvaćen za tisak 19. 4. 2024.

<https://doi.org/10.22210/govor.2024.41.06>**Irina Masnikosa***irina.masnikosa@gmail.com*

Zagreb, Hrvatska

19. kongres Međunarodnog udruženja za kliničku fonetiku i lingvistiku (ICPLA 2023)

ICPLA 2023, devetnaesti kongres Međunarodnog udruženja za kliničku fonetiku i lingvistiku, održan je na Sveučilištu Paris Lodron u Salzburgu od 4. do 7. srpnja 2023. godine. Kongres je organizirao Thomas Kaltenbacher s Odjela za anglistiku u suradnji s Međunarodnim udruženjem kliničkih fonetičara i lingvista te uz pomoć studenata i studentica volontera. Budući da je kongres, koji se u pravilu održava svake dvije godine, prethodno održan *online*, organizatori i sudionici s osobitim su veseljem dočekali ponovni susret, ili pak nova poznanstva, s kolegicama i kolegama iz ukupno trideset i jedne zemlje, s pet kontinenata. Na lokaciji Unipark Nonntal, sveučilišnoj zgradi u blizini Staroga grada, tijekom četiri kongresna dana održana su ukupno četiri plenarna predavanja, 86 usmenih izlaganja na panelima i sekcijama te predstavljena 74 postera. Iako su dominirale teme vezane uz kliničku praksu i razvoj dijagnostičkih i terapijskih metoda, alata i instrumenata, nije nedostajalo ni eksperimentalnih istraživanja usmjerenih na razrješavanje teorijskih nedoumica u modeliranju tipičnoga i atipičnoga jezičnoga razvoja.

Skup je započeo u poslijepodnevnom satima 4. srpnja uvodnim obraćanjem organizatora te tradicionalnim pozvanim predavanjem vezanim uz jezik i govor regije u kojoj se kongres održava. Ovoga puta predavanje na temu dijalekatskih varijacija i fonetskih promjena u govorima Austrije održali su Lars Bülow i Philip Vergeiner sa Sveučilišta Ludwig Maximilian u Münchenu, nakon čega je na krovnoj terasi s pogledom na Alpe upriličen domjenak dobrodošlice. Tijekom sljedeća tri dana održana su tri plenarna predavanja.

Prvo je plenarno predavanje pod naslovom *Putovi jezika – od fetusa do adolescenta / Pathways to Language: From Fetus to Adolescent* održala Lisa Bartha Doering s Medicinskog sveučilišta u Beču. Tema predavanja bila je identifikacija jedinstvenih neuronskih obilježja koja mogu predvidjeti jezični razvoj te je izlagačica predstavila

aktualna istraživanja svoga laboratorija. Studije ranog razvoja područja mozga povezanih s jezikom provedene metodom oslikavanja magnetskom i funkcionalnom magnetskom rezonancijom, ispitivanja neuralne diskriminacije glasova u novorođenčadi funkcionalnom bliskom infracrvenom spektroskopijom te praćenje te djece tijekom prve godine života ukazuju na nove spoznaje o neuronskim osnovama razvoja jezika tijekom prenatalnog razdoblja te pokazuju kako neuralna diskriminacija govornih jedinica pri rođenju može poslužiti kao biomarker za kasniji jezični razvoj.

Simone E. Pfenninger sa Sveučilišta u Zürichu održala je treći dan kongresa plenarno predavanje pod nazivom *Cjeloživotno učenje jezika i značajni životni događaji: preispitivanje hipoteza praga / Lifelong Language Learning and Significant Life Events: Re-Examining Threshold Hypotheses*. Predavačica je predstavila inovativan pristup istraživanju pragova i kritičnih perioda u jezičnom usvajanju, učenju i uporabi tijekom života. Polazeći od teorije životnog tijeka, te fokusirajući se na umirovljenje kao društveno određen koncept koji potencijalno mijenja proces kognitivnog starenja i učenja stranog jezika, jezične uporabe i propadanja, Pfenninger predlaže nove metode detekcije i procjene pragova u povezanosti između kontinuirane nezavisne varijable i kontinuirane zavisne varijable, što uključuje ne samo primjenu adekvatnih statističkih modela, već i kvalitativne pristupe kojima se ispituje interpretacija iskustava osoba koje u starijoj dobi uče novi jezik te promjene društveno konstruiranih kategorija.

Posljednjeg dana kongresa Julia Büttner-Kunert sa Sveučilišta Ludwig Maximilian u Münchenu predstavila je rezultate istraživačkog projekta NEUROPRAG (2019–2022), u kojemu su na njemačkom govornom području prvi put sustavno istraživane diskursno-pragmatične poteškoće kod osoba s različitim neurokognitivnim poremećajima kao što su traumatska ozljeda mozga, Alzheimerova demencija i frontotemporalna demencija. Za svaku od proučavanih podskupina identificirani su specifični profili koje je uputno koristiti za planiranje liječenja te je istaknuto kako bi ispitivanje pragmatičkih sposobnosti, zbog njihove velike važnosti za komunikaciju, trebalo biti sastavni dio procjena poteškoća kod pacijenata s neurokognitivnim poremećajima.

Ostala su izlaganja organizirana u tri paralelne sekcije tijekom drugoga i trećega dana, a poster predstavljeni treći i četvrti dan. Prijepodne drugoga dana je nakon plenarnoga predavanja nastavljeno izlaganjima o ranom jezičnom razvoju, naprecima u dinamičkoj procjeni za dijagnosticiranje jezičnih poremećaja i instrumentalnoj analizi kod poremećaja izgovora glasova. U poslijepodnevnom je bloku izlaganja najdulji i najopsežniji bio panel o urednom govornom razvoju u više od sedamdeset jezika, na kojem je, uz urednicu Sharynne McLeod sa Sveučilišta Charles Sturt u Australiji, dvadesetak izlagača predstavilo svoja poglavlja iz priručnika koji uskoro izlazi iz tiska

pod nazivom *Oxfordski priručnik za razvoj govora u jezicima svijeta / Oxford Handbook of Speech Development in Languages of the World*. Ostale su se sekcije bavile razvojnim poremećajima jezika i govora, uključujući i metode procjene i intervencije, oštećenjima sluha i gluhoćom te stečenim jezičnim poremećajima. U sekciji o dječjim govornim apraksijama izlaganje u koautorstvu s Benom Maassenom održala je Dora Knežević s Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta u Zagrebu. Predstavila je istraživanje s govornicima hrvatskoga jezika čiji rezultati pokazuju kako djeca s dječjom govornom apraksijom ostvaruju niže rezultate na testovima fonetskih, ali i fonoloških sposobnosti te su dobivene značajne korelacije između fonetskih i fonoloških mjera, što ukazuje na to kako je strogo razdvajanje fonoloških i govorno-motoričkih poteškoća često ne samo teško, već može biti i problematično.

Prijepodneveni program trećega dana uključivao je panelsku raspravu o određenju i opisu poremećaja izgovora glasova te izlaganja o gramatičkom razvoju i genetskim jezičnim poremećajima. Izlaganje su održale i Ana Vidović Zorić i Sara Blažeković s Filozofskog fakulteta u Zagrebu, koje su ispitivale disfluentnosti u govoru kod osoba s poremećajem iz spektra autizma u hrvatskome te zaključile kako, iako kod osoba tipičnoga razvoja i osoba s visokofunkcionalnim autizmom nema značajnih ukupnih kvantitativnih razlika u disfluentnostima, potonja skupina proizvodi više disfluentnih bezvučnih stanki i manje zvučnih disfluentnosti, što bi mogao biti odraz razlika u pragmatičkim sposobnostima u odnosu na kontrolnu skupinu. Poslijepodneveni se panel bavio pitanjem sustavne evaluacije i intervencija u govornim i jezičnim terapijama, dok su sekcijaska izlaganja obrađivala teme iz područja stečenih govornih poremećaja i praktičnih terapijskih pristupa. Nakon toga održan je susret s urednicima časopisa *Clinical Linguistics & Phonetics* koji su zainteresiranim autorima odgovorili na pitanja o kriterijima i procesu objavljivanja u časopisu. Znanstveni dio programa zaključen je prvom posterskom sekcijom na kojoj je izložen i poster istraživačke skupine pod vodstvom Martine Sekulić Sović s Filozofskog fakulteta u Zagrebu i Aleksandra Savića s Medicinskog fakulteta u Zagrebu i Klinike za psihijatriju Vrapče koja izrađuje bazu govora psihoza na hrvatskome jeziku. Poslijepodne trećega dana zaključeno je sastankom Međunarodnog udruženja za kliničku fonetiku i lingvistiku, na kojem je Sharynne McLeod izabrana za predsjednicu, a Joanne Cleland za potpredsjednicu Udruženja. Uz to, predstavljene su kandidature za organizaciju sljedećeg kongresa 2025. godine te su prisutni članovi za sljedeću lokaciju izglasali Patras u Grčkoj. Svima odabranima želimo mnogo uspjeha na novim dužnostima! Bogati program trećega dana završio je večerom u veličanstvenom ambijentu utvrde Hohensalzburg.

Posljednji kongresni dan otpočeo je plenarnim predavanjem i drugom posterskom sekcijom, a završio svečanim zatvaranjem te proglašenjem dobitnika nagrada Martin Ball i Nicole Müller koje se tradicionalno dodjeljuju najboljim izlagačima. Nagradu za najbolje usmeno izlaganje zasluženno je osvojila Dora Knežević sa Sveučilišta u Zagrebu te joj ovim putem još jednom od srca čestitamo!

Vjerujemo kako će 19. kongres Međunarodnog udruženja za kliničku fonetiku i lingvistiku ostati u lijepom sjećanju i drugim sudionicima. Uz izvrsnu organizaciju te zanimljiva i dobro pripremljena izlaganja, valja pohvaliti i kolegijalnost i zainteresiranost slušatelja koji su s jednakim žarom popratili izlaganja i sudjelovali u diskusijama i u manje popularnim terminima. Sve je to pridonijelo vrlo ugodnoj, prijateljskoj i poticajnoj atmosferi koja je, nadamo se, urodila i novim suradnjama čiji će prvi rezultati biti predstavljeni već na sljedećem kongresu u Grčkoj.
